

Dr. Özge Demir Odabaşı

SUÇSUZLUK KARİNESİ AÇISINDAN TUTUKLAMA TEDBİRİ

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	V
KISALTMALAR DİZİNİ.....	XIII
GİRİŞ.....	1
1. İNSAN ONURUNUN BİR GÖRÜNÜMÜ OLARAK SUÇSUZLUK KARİNESİ.....	9
1.1. Tarihçesi.....	11
1.1.1. Dünyada.....	11
1.1.2. Türkiye’de	17
1.2. Karine Olup Olmadığı Üzerine.....	21
1.3. Terim Sorunu.....	26
1.4. Hak Niteliği.....	32
1.5. Kavramsal Yaklaşımlar	41
1.6. Uygulama Alanı	44
1.6.1. Soruşturma Evresi.....	48
1.6.1.1. Suç İsnadı.....	50
1.6.1.2. Suç İsnadının Öğrenilmesi ve Yetkili Makamların Yükümlülükleri.....	61
1.6.1.3. Suç İsnadı Altında Bulunan Kişinin Hakları.....	66
1.6.1.4. Soruşturma Evresinin Sona Ermesi.....	75
1.6.1.4.1. Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar.....	75
1.6.1.4.2. Seri Muhakeme Usulü	85
1.6.1.4.3. İddianamenin Düzenlenmesi	89
1.6.2. Kovuşturma Evresi.....	92
1.6.2.1. Duruşmaya Hâkim Olan İlkeler.....	95
1.6.2.2. Sanığın Savunma Hakkı	99

1.6.2.3. Hüküm	102
1.6.2.3.1. Beraat Kararı	103
1.6.2.3.2. Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararı.....	104
1.6.2.3.3. Mahkûmiyet ve / veya Güvenlik Tedbiri Kararı	105
1.6.2.3.4. Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı	106
1.6.2.3.5. Red Kararı	110
1.6.2.3.6. Düşme Kararı	111
1.6.2.3.7. Olağan Kanun Yolları.....	114
1.6.2.3.8. Olağanüstü Kanun Yolları.....	116
1.6.3. Bağlantılı Diğer Davalar Açısından.....	119
1.6.4. Disiplin Kuralları Açısından.....	121
1.6.5. 6284 Sayılı Kanun Açısından.....	124
1.7. Sonuçları.....	127
1.7.1. İspat Külfetinin İddia Makamında Olması	127
1.7.2. Hukuka Aykırı Olarak Elde Edilen Delillerin Kullanılamaması.....	136
1.7.3. Susma Hakkı	144
1.7.4. Savunma Hakkı ve Silahların Eşitliği İlkesi.....	149
1.7.5. Şüpheden Sanık Yararlanır İlkesi.....	160
1.8. İnsan Onuruyla İlişkisi.....	163
1.9. Lekelenmeme Hakkıyla ve Basın Özgürlüğüyle İlişkisi	167
1.9.1. Lekelenmeme Hakkıyla İlişkisi	167
1.9.2. Basın Özgürlüğüyle İlişkisi.....	172
2. SUÇSUZLUK KARİNESİ AÇISINDAN SON ÇARE OLARAK UYGULANMASI GEREKEN TUTUKLAMA TEDBİRİ	181
2.1. Koruma Tedbiri Olarak Tutuklama.....	185
2.1.1. Koruma Tedbiri Kavramı	187

2.1.2. Koruma Tedbirlerinin Ortak Özellikleri.....	189
2.1.2.1. Kanunla Öngörülme.....	190
2.1.2.2. Araç – Vasıta Olma	192
2.1.2.3. Geçici Olma	193
2.1.2.4. Zorunluluk	194
2.1.2.5. Gecikmede Sakınca Bulunması.....	194
2.1.2.6. Görünüşte Haklılık.....	198
2.1.2.7. Ölçülü Olma	199
2.2. Koruma Tedbiri Olarak Tutuklamanın Tarihsel Gelişimi, Tanımı ve Özellikleri	200
2.2.1. Tutuklamanın Tarihsel Gelişimi	204
2.2.1.1. Türkiye’de	209
2.2.1.2. Uluslararası Sözleşmelerde.....	215
2.2.2. Tutuklama Kavramı ve Tutuklamanın Amacı	216
2.3. Tutuklamanın Koşulları.....	218
2.3.1. Tutuklamanın Şekli Koşulları	220
2.3.1.1. Tutuklama Yasağının Bulunmaması	220
2.3.1.2. Muhakeme Şartının Gerçekleşmesi.....	221
2.3.1.3. Sanığa Güvence Verilmemiş Olması	222
2.3.1.4. Şüpheli veya Sanığın Huzurda Bulunması	222
2.3.1.4.1. Yakalama Emri Düzenlenmesi	224
2.3.1.4.2. Sevk Tutuklaması.....	225
2.3.1.4.3. SEGBİS Sorgusu	226
2.3.2. Tutuklamanın Maddi Koşulları.....	233
2.3.2.1. Kuvvetli Suç Şüphesi	234
2.3.2.2. Tutuklama Nedeninin Bulunması	250
2.3.2.2.1. Şüpheli veya Sanığın Kaçma Şüphesi	252
2.3.2.2.2. Delilleri Karartma Tehlikesi	258
2.3.2.2.2.1. Delilleri Yok Etme, Gizleme veya Değiştirme....	259

2.3.2.2.2. Tanık, Mağdur veya Başkaları Üzerinde Baskı Kurma Girişimi.....	262
2.3.2.3. Tutuklama Nedenlerinin Varsayılması: Katalog Suç Sistemi	266
2.3.2.3.1. Katalog Suç Sistemi Anayasaya Aykırı mı?	267
2.3.2.3.2. Katalog Suç Sistemine İhtiyaç Var mı?	269
2.3.2.4. Hâkim Kararı	274
2.3.3. Kişi Özgürlüğü ve Güvenliği Hakkını Sınırlandırmanın Sınırı.....	287
2.3.4. Ölçülülük ve Tutuklulukta Makul Süre	288
2.3.5. Türk Hukukunda Uygulaması Bulunmayan Tutuklama Nedenleri	297
2.4. Milletvekillerinin Tutuklanması	303
2.5. Tutuklama Kararı.....	313
2.5.1. Cumhuriyet Savcısının Tutuklama Talebi.....	314
2.5.2. Tutuklama Duruşması ve Müdafî Yardımından Faydalanma Hakkı.....	315
2.5.3. Tutuklama Kararının Gerekçeli Olması	318
2.5.4. Tutuklama Kararının Bildirilmesi.....	322
3. TUTUKLAMA KARARININ YERİNE GETİRİLMESİ İLE TUTUKLU HAKKINDA YAPILACAK İŞLEMLER.....	325
3.1. Tutuklama Kararının Yerine Getirilmesi.....	326
3.2. Tutuklunun Hakları.....	329
3.2.1. Müdafî Seçme, Müdafîyle Görüşme ve Yazışma Hakkı..	331
3.2.2. Dosyayı İnceleme ve Örnek Alma Hakkı	336
3.2.3. Noter, Arabulucu ve Uzlaştırmacı ile Görüşme Hakkı...	340
3.2.4. Eğitim Hakkı ve Kütüphaneden Yararlanma Hakkı	340
3.2.5. Radyo, Televizyon Yayınları ile İnternet Olanaklarından Yararlanma Hakkı	344

3.2.6. Mektup, Faks ve Telgraf Alma ve Gönderme ile Telefonla Görüşme Hakkı	345
3.2.7. Barınma, Giyinme, Beslenme ve Sağlık Hakkı	347
3.2.8. Çalışma ve Mesleğini İcra Etme Hakkı	356
3.2.9. Ziyaretçi Kabul Etme Hakkı	357
3.2.10. Cenazeye Katılma veya Hasta Ziyareti Yapma Hakkı	360
3.2.11. Din ve Vicdan Özgürlüğü Hakkı	363
3.2.12. Hediye Kabul Etme Hakkı	365
3.2.13. Oy Hakkı	365
3.2.14. Tutuklu Kadınların Durumu	367
3.3. Tutuklunun Yükümlülükleri	368
3.3.1. Kelepçe Takılmasına Katlanma	368
3.3.2. Arama ve Sayımlara Katılma	370
3.3.3. Disiplin Tedbiri	372
3.4. Tutuklamanın Sona Ermesi	374
3.4.1. Tutuklama Nedenlerinin Ortadan Kalkması	375
3.4.2. Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karar, Beraat, Ceza Verilmesine Yer Olmadığına Dair Karar, Davanın Reddi veya Düşmesi	382
3.4.3. Tutukluluk Süresinin Dolması ve Hükmen Tutukluluk	386
3.4.4. Tutuklama Kararına Karşı Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru	391
3.4.5. Tutuklama Kararına Karşı AİHM'ye Başvuru	393
3.5. Tutuklamanın Alternatifi: Adli Kontrol Tedbiri	396
3.5.1. Adli Kontrol Yükümlülükleri	399
3.5.2. Tutuklama Koşullarının Bulunmaması Halinde Adli Kontrol Kararı	403
3.5.3. Adli Kontrol Kararı ve Kararın Uygulanması	404
3.5.4. Adli Kontrol Kararının İncelenmesi ve Kararın Kaldırılması	406
3.5.5. Adli Kontrolde Geçen Sürenin İndirilmesi ve Zararın Giderilmesi	409

3.6. Tutuklulukta Geçen Sürenin Mahsubu ve Tazminat Hakkı	410
3.6.1. Tutuklulukta Geçen Sürenin Mahsubu	411
3.6.1.1. Mahsubun Hukuki Esasları ve Hukuki Dayanağı	411
3.6.1.2. Mahsubun Koşulları	413
3.6.2. Tutuklamanın Haksız Olması Nedeniyle Tazminat Ödenmesi	414
3.6.2.1. Tazminat Talebinin Hukuki Esasları ve Dayanakları	415
3.6.2.2. Tazminat Talebinin Şartları	419
3.6.2.3. Tazminat İstenemeyecek Haller	426
3.6.2.4. Tazminat Talebiyle İlgili Karar	427
3.6.2.5. Tazminatın Geri Alınması	430
3.6.2.6. Tazminat Nedeniyle Sorumlulara Rücu	430
SONUÇ	435
KAYNAKÇA	451
1. Kitaplar	451
2. Makaleler	462
3. Mahkeme Kararları	478
4. Çevrimiçi Kaynaklar	503